

Komentar: status Kosova na prvom mestu

Author: [IWPR Balkans](#)

Razgovori o prakticnim pitanjima trebalo bi da ustupe mesto pregovorima o konacnom statusu pokrajine.

Tokom nekoliko proteklih nedelja, uticajni krugovi iz medjunarodne zajednice ulozili su vise napora da bi naveli Pristinu i Beograd na uspostavljanje dijaloga o prakticnim pitanjima umesto razgovora o konacnom statusu Kosova.

Oni se nadaju uspostavljanju bilateralnih odnosa izmedju nekada sukobljenih strana po prvi put. Medjutim, njihove prave namere su jos uvek pod znakom pitanja.

Postoje dva moguca scenarija za razgovore. Prema jednom – u kome je pretpostavka da kljucni akteri imaju konstruktivan pristup – medjunarodne diplomate zakljucuju da ce dodatna

odlaganja u vezi sa kosovskim pitanjem destabilizovati region. Dakle, razgovori se smatraju uvodom u utvrdjivanje vremenskog redosleda za donosenje odluka o konacnom statusu medjunarodnog protektorata.

Trenutno hladni odnosi izmedju Srbije i Kosova ne pomazu ni jednoj ni drugoj strani da ostvare napredak u reformama, pri cemu takvo stanje samo dodatno podstice nacionalizam i ksenofobiju. A Bez konacne odluke, Beograd ce imati problema u pogledu sopstvenih prioriteta – obnove ekonomije i postepene integracije u medjunarodnu zajednicu.

Srpski predsednik vlade Zoran Zivkovic nedavno je priznao da Srbija ne moze u potpunosti

postati demokratska zemlja dok se ne resi status juzne pokrajine.

Ukoliko bi se pokrenula "prakticna" diskusija o kontroli granica, drzavnoj imovini, infrastrukturi i izbeglicama, obe strane bi mogle da postignu kompromise, dok bi se "srpski bol zbog gubitka Kosova" mogao kompenzovati prakticnim dobicima u ekonomskoj i drustvenoj sferi.

Prema nesto optimisticnijem scenariju, pitanje statusa pokrajine pojavice se u nekom trenutku pregovora, nakon cega ce se utvrditi vremenski redosled poteza za de jure odvajanje pokrajine od matice, pri cemu ce se garantovati "poseban status" za srpsku manjinu.

Drugi, pesimisticniji scenario – koji je verovatniji imajuci u vidu opreznost u pristupu Evropske unije i Ujedinjenih nacija – jeste da je cilj prosto odloziti resavanje konacnog statusa Kosova. U medjuvremenu, medjusobni dijalog pruzice sansu obema stranama da delotvorno upotrebe svoju energiju i skrenu paznju sa tog problema na one koji se mogu odmah resavati.

S obzirom na to da Srbiji predstoji zakazivanje opstih parlamentarnih izbora i priblizavanje

datuma kada ce se obeleziti 200-godisnjica srpskog ustanka protiv otomanske vladavine, velike

sile ne žele da podstiju nacionalistička osećanja time što bi dopustili Kosovu da se otcepi od

Srbije.

Stavise, izbori su, takodje, sve bliži i u Sjedinjenim Državama, a predsednik Džordž Bus mlađi svakako ne želi izbijanje još jedne balkanske krize u trenutku dok su američke trupe još uvek razmestene širom regiona. Za Vasington je prioritet smanjenje ukupnih vojnih snaga u regionu,

a to se može dogoditi jedino ako se ostvari stabilan politički napredak.

Spekulise se da bi se dijalog između Pristine i Beograda mogao pokrenuti krajem jula u sedistu Evropske unije u Briselu.

Na obe strane bi se mogao izvršiti pritisak da se krene u zajedničku diskusiju tokom koje bi se raspravljalo o pitanjima sa prethodno pripremljenog spiska tema. Međutim, malo je verovatno da će iluzija kako se raspravlja o praktičnim pitanjima prevariti bilo koga, a postignuti kompromisi

ili preuzete obaveze po osnovu pregovora verovatno će ostati mrtvo slovo na papiru.

Dijalog neće imati nikakvog smisla ukoliko obe strane ne priznaju jedna drugu kao ravnopravne partnere.

U ovom trenutku, Beograd i Pristina su međusobno veoma sumnjicavi u pogledu namera one druge strane, a da bi se obe strane osećale ravnopravnim u tom odnosu, od sustinske je važnosti doneti odluku o konačnom statusu.

Tek će tada Beograd ozbiljno shvatati Pristinu, i tek će tada Pristina steci dovoljno samopouzdanja jer se ne bi koristila kao moneta za potkusurivanje u razgovorima sa stranim diplomatima.

Međunarodna zajednica takodje ima svoju ulogu. Bez ucesca Sjedinjenih Država, bilo kakav sporazum uz posredovanje Brisela neće biti održiv.

Stavovi Evropske unije i Sjedinjenih Država o Kosovu zvanično se ne razlikuju. Mada se, iza kulisa, čini da su Amerikanci nestrpljivi zbog dosadašnjeg neuspeha u pronalazenju rešenja

koje će im omogućiti da povuku svoje trupe. Nijedna strana ne želi da načini odlučujući korak ka razgovorima o konačnom statusu, mada Brisel želi da predupredi bilo kakav "unilateralni pristup" sa američke strane u "dvoristu" Evropske unije.

Najzad, razgovori o "praktičnim" pitanjima su neophodni, ali neće doneti trajni mir. Uprkos željama kako Vasingtona tako i Brisela, nema zamene za odluku o nezavisnosti.

Umesto toga, razgovori o praktičnim pitanjima trebalo bi da teku paralelno sa procesom

donosenja odluke o konacnom statusu pokrajine. Iznad svega, Vasington i Brisel moraju se sloziti o redosledu koraka koji bi vodili ka resavanju konacnog statusa, uz odgovarajuce nagrade za Srbiju.

Ne bi trebalo sprovoditi bilo kakav dogovor izmedju Beograda i albanskih lidera na Kosovu dok se ne proglasi nezavisnost pokrajine, a njenoj vladi daju ovlascenja da radi kao suvereno, autonomno telo.

Ukoliko Srbija zeli da se odredjena pitanja rese, ona mora prihvatiti nezavisnost Kosova.

Konacno, prijem Srbije u Evropsku uniju trebalo bi usloviti resavanjem statusa Kosova.

"Status pre integracije" mogao bi biti prikladan slogan za ovaj region.

Janus Bugajski je direktor Istocnoevropskog projekta pri Centru za strateske i medjunarodne studije u Vasingtonu.

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-status-kosova-na-prvom-mestu>